

Η εικόνα της Γερμανίας στην ελληνική κοινή γνώμη: έντονος αντιγερμανισμός και ιδεολογικές ανατροπές στον φιλευρωπαϊσμό

Η μεγάλη οικονομική κρίση στην Ελλάδα, κυρίως όμως οι πολιτικές που ασκήθηκαν γύρω από αυτήν τα τελευταία δύο χρόνια, έχουν ως αποτέλεσμα τη διαμόρφωση μιας εξαιρετικά κακής εικόνας της Γερμανίας και της σημερινής γερμανικής πολιτικής στην ελληνική κοινή γνώμη.

Η επιθετική πολιτική και ρητορεία που ασκείται έντονα τον τελευταίο καιρό από πλευράς Γερμανίας έχει ανασύρει στη μνήμη της ελληνικής κοινωνίας έντονα αρνητικά συναισθήματα: Η Γερμανία συνδέεται αυθόρμητα με τις πιο μαύρες ημέρες του ναζισμού και του Γ'Ράιχ (32.4%), ενώ θα δυσκολευτεί κανείς να βρει θετικές παραστάσεις γύρω από αυτήν. Θυμός-Αγανάκτηση-Οργή (41%), Απογοήτευση (10.1%), Φόβος-ανησυχία (6.4%) αποτελούν τα κυρίαρχα συναισθήματα που διαπερνούν την ελληνική κοινωνία απέναντι στην Γερμανία.

Η αρνητική εικόνα της Γερμανίας επεκτείνεται και στο ζήτημα της Ευρώπης. Το 79% της ελληνικής κοινής γνώμης πιστεύει σήμερα ότι ο ρόλος της Γερμανίας στην Ευρώπη είναι αρνητικός, γεγονός που θα έχει σταδιακά την επίπτωσή του στη διαμόρφωση έντονου αντιευρωπαϊκού κλίματος στην Ελλάδα, μια χώρα που μέχρι σήμερα διακατεχόταν από τον πιο ισχυρό φιλευρωπαϊσμό από όλες τις χώρες της Ευρώπης. Το 81% θεωρεί ότι με τη σημερινή πολιτική της η Γερμανία επιχειρεί να κυριαρχήσει οικονομικά στην Ευρώπη, ενώ 77% πιστεύει ότι οι πολιτικές που ασκεί τείνουν στη συγκρότηση ενός ισχυρού και απολυταρχικού Δ'Ράιχ. Η έντονα αρνητική εικόνα της Γερμανίας θα συμπαρασύρει και την εικόνα της Ευρώπης, διαμορφώνοντας μια ακόμα μεγαλύτερη απόσταση στο εσωτερικό της από τους λαούς, όπως δείχνει η ελληνική περίπτωση.

Η Γερμανία θεωρείται από την ελληνική κοινή γνώμη «περισσότερο εχθρική» απέναντι στην Ελλάδα (76%), ενώ ως συνέπεια των εξελίξεων αυτών είναι ότι η δημοτικότητα της Άγκελα Μέρκελ στην Ελλάδα είναι αρνητική σε ποσοστό 81%.

Η έντονη αντίδραση της ελληνικής κοινής γνώμης απέναντι στην Γερμανία φαίνεται και στο γεγονός ότι συντριπτικά πλειοψηφικά ποσοστά εμφανίζονται στις απόψεις που θεωρούν ότι η Ελλάδα πρέπει να διεκδικήσει με όλους τους δυνατούς τρόπους τις πολεμικές απαοζημιώσεις / επανορθώσεις που οφείλει η Γερμανία από την περίοδο 1941-1944 (91%), ενώ ταυτόχρονα θα πρέπει να διεκδικήσει την αποπληρωμή του κατοχικού δανείου που είχαν επιβάλει οι γερμανικές αρχές κατοχής την ίδια περίοδο (87%).

Μια ενδιαφέρουσα επίσης πλευρά της προσέγγισης της ελληνικής κοινής γνώμης σε σχέση με την Γερμανία είναι ότι σε μεγάλο βαθμό θεωρείται η οικονομική της ισχύ συνδεδεμένη με τον αδιαφανή τρόπο που «εισβάλλει» οικονομικά στις διάφορες χώρες (51%). Στο σημείο αυτό οι γνώσεις γύρω από το σκάνδαλο της Siemens έχουν επηρεάσει βαθειά.

Ωστόσο, αντίθετα με την έντονη αποστροφή στη γερμανική πολιτική και στον ιμπεριαλισμό που θεωρείται ότι αποπνέει, η ελληνική κοινή γνώμη είναι αρκετά μετριοπαθής όσον αφορά τον γερμανικό λαό. Ένα πολύ ισχυρό ποσοστό του 31% θεωρεί ότι η ασκούμενη πολιτική δεν εγκρίνεται από τον γερμανικό λαό, και μόλις το 45% θεωρεί ότι αυτή εγκρίνεται. Σε σχέση με τα ισχυρά αντιγερμανικά πολιτικά αισθήματα, οι τοποθετήσεις στην συγκεκριμένη ερώτηση δείχνουν μια αξιοθαύμαστη ωριμότητα εκ μέρους της ελληνικής κοινής γνώμης που αποφεύγει – έως τώρα τουλάχιστον – «συλλογικές εθνικές ευθύνες» και αφήνει ένα ανοικτό παράθυρο σε μια άλλη προσέγγιση των δύο λαών.

Χρ.Βερναρδάκης